

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Lublin, dnia 28 grudnia 2020 r.

Poz. 6913

Sygn. akt III SA/Lu 89/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2020 r.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Lublinie w składzie następującym:

Przewodniczący	Sędzia WSA Anna Strzelec (sprawozdawca)
Sędziowie	Sędzia WSA Jerzy Drwal
	Sędzia WSA Iwona Tchórzewska

po rozpoznaniu w Wydziale III w dniu 26 czerwca 2020 r.

na posiedzeniu niejawnym w trybie uproszczonym

sprawy ze skargi Wojewody Lubelskiego

na uchwałę Rady Powiatu we Włodawie

z dnia 29 listopada 2019 r. Nr XVI/92/19

w przedmiocie ustalenia harmonogramu dyżurów nocnych, świątecznych oraz w dni wolne od pracy pełnionych przez apteki ogólnodostępne

stwierdza nieważność zaskarżonej uchwały w części dotyczącej załącznika do uchwały w zakresie słów: „W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 25 czerwca 2020 r. Dyżur nocny trwa do godz. 19⁰⁰ do godz. 22⁰⁰ Dyżur nocny sobotni trwa od godz. 15⁰⁰ do godz. 22⁰⁰ Dyżur świąteczny trwa od godz. 8⁰⁰ do godz. 15⁰⁰ Dyżur nocny świąteczny trwa od godz. 15⁰⁰ do godz. 22⁰⁰ Od godz. 22⁰⁰ do godz. 8⁰⁰ następnego dnia dyżur pod telefonem W okresie od 26 czerwca 2020 r. do 30 czerwca 2020 r.”

Na oryginale właściwe podpisy; za zgodność z oryginałem.

Sygn. akt III SA/Lu 89/20

Uzasadnienie

W dniu 29 listopada 2019 r. Rada Powiatu we Włodawie podjęła uchwałę nr XVI/92/19 w sprawie ustalenia harmonogramu dyżurów nocnych, świątecznych oraz w dni wolne od pracy pełnionych przez apteki ogólnodostępne na terenie powiatu włodawskiego (Dz. Urz. Województwa Lubelskiego z dnia 6 grudnia 2019 r., poz. 6943). Z § 1 uchwały wynika, że ustala się harmonogram dyżurów nocnych, świątecznych oraz w dni wolne od pracy pełnionych przez apteki ogólnodostępne na terenie powiatu włodawskiego wg. załącznika do niniejszej uchwały. Zgodnie natomiast z § 2 uchwały na obszarze działania powiatu włodawskiego dyżury nocne, świąteczne oraz w dni wolne od pracy pełnią apteki ogólnodostępne położone na

terenie miasta Włodawa. Załącznik do uchwały stanowi „Harmonogram dyżurów aptek ogólnodostępnych położonych na terenie miasta Włodawa w okresie 01.01.2020 r. – 30.06.2020 r.”

Wojewoda Lubelski (dalej jako „Wojewoda” lub „organ nadzoru”), zaskarżył powyższą uchwałę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie, wnosząc o stwierdzenie jej nieważności w części obejmującej załącznik do uchwały w zakresie słów: W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 25 czerwca 2020 r. dyżur nocny trwa do godz. 19:00 do godz. 22:00, dyżur nocny sobotni trwa od godz. 15:00 do godz. 22:00, dyżur świąteczny trwa od godz. 8:00 do godz. 15:00, dyżur nocny świąteczny trwa od godz. 15:00 do godz. 22:00, od godz. 22:00 do godz. 8:00 następnego dnia dyżur pod telefonem. W okresie od 26 czerwca 2020 r. do 30 czerwca 2020 r.

W uzasadnieniu skargi Wojewoda z odwołaniem do art. 94 ustawy z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2019 r. poz. 499 ze zm.), dalej jako „Prawo farmaceutyczne” i stanowiska judykatury podnosił, że wprowadzenie przez Radę Powiatu obowiązku pełnienia przez apteki ogólnodostępnych dyżurów telefonicznych w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy istotnie narusza ten przepis. Ustawa Prawo farmaceutyczne w art. 94 ust. 1 zobowiązuje bowiem radę powiatu do określania rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych na terenie danego powiatu z uwzględnieniem zapewnienia dostępności świadczeń w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy. Zdaniem organu nadzoru oznacza to konieczność zapewnienia całodobowego dostępu do świadczonych przez apteki usług, a rolą aptek jako placówek ochrony zdrowia publicznego jest świadczenie pełnego zakresu usług farmaceutycznych i nie ogranicza się to jedynie do wydawania leków na receptę. Dyżury aptek, rozumiane jako świadczenie usług poza normalnym rozkładem godzin pracy również w porze nocnej, niedziele, święta i inne dni wolne od pracy należy traktować jako realizację ustawowego zapewnienia dostępności usług farmaceutycznych w wyjątkowych, nadzwyczajnych warunkach. Zdaniem Wojewody warunek ten nie zostanie spełniony poprzez pełnienie dyżuru telefonicznego.

Ponadto według organu nadzoru dopuszczenie pełnienia nocnych dyżurów telefonicznych (od godz. 22:00 do godz. 8:00 następnego dnia) w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy przez apteki ogólnodostępne na terenie powiatu włodawskiego spowoduje znaczne ograniczenie, a niektórym podmiotom (np. osobom nieposiadającym przy sobie telefonu) wręcz uniemożliwi skorzystanie z niezbędnej pomocy, co zdaniem Wojewody stoi w sprzeczności z art. 94 ust. 1 Prawa farmaceutycznego.

W odpowiedzi na skargę Starosta Włodawski uznał skargę za uzasadnioną w całości i wniósł o nieobciążanie organu kosztami postępowania.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Lublinie zważył, co następuje:

Skarga jest zasadna.

W pierwszej kolejności jednak należy wyjaśnić, że złożona w tej sprawie skarga została przez sąd rozpoznana na posiedzeniu niejawnym w trybie uproszczonym. Zgodnie z art. 119 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2019 r., poz. 2325 ze zm., dalej: p.p.s.a.) sprawa może być rozpoznana w trybie uproszczonym, jeżeli strona zgłosi wniosek o skierowanie sprawy do rozpoznania w trybie uproszczonym, a żadna z pozostałych stron w terminie czternastu dni od zawiadomienia o złożeniu wniosku nie zażąda przeprowadzenia rozprawy. W okolicznościach niniejszej sprawy wniosek o rozpoznanie sprawy w tym trybie złożył organ a strona skarżąca przychyliła się do powyższego wniosku.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 2167 ze zm.) oraz art. 3 § 2 pkt 5 i 6 p.p.s.a. sądy administracyjne są właściwe do badania zgodności z prawem zaskarżonych aktów prawa miejscowego oraz innych aktów organów jednostek samorządu terytorialnego i ich związków podejmowanych w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z art. 147 § 1 p.p.s.a. sąd, uwzględniając skargę na uchwałę, stwierdza nieważność tej uchwały w całości lub w części albo stwierdza, że została wydana z naruszeniem prawa, jeżeli przepis szczególny wyłącza stwierdzenie jej nieważności.

Tym samym podstawą do uchylecia takiego aktu powinno być każde istotne naruszenie prawa, bez względu na jego ustrojowoprawny, materialnoprawny lub procesowoprawny charakter. Akt organu jednostki samorządu terytorialnego jest natomiast zgodny z prawem, jeżeli jest zgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz z ustawami.

Przedmiotem kontroli Sądu w niniejszej sprawie jest uchwała Rady Powiatu we Włodawie w przedmiocie ustalenia harmonogramu dyżurów nocnych, świątecznych oraz w dni wolne od pracy pełnionych przez apteki ogólnodostępne na terenie powiatu włodawskiego. Wojewoda Lubelski wniósł o stwierdzenie jej nieważności w części obejmującej załącznik do uchwały w zakresie słów: W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 25 czerwca 2020 r. dyżur nocny trwa do godz. 19:00 do godz. 22:00, dyżur nocny sobotni trwa od godz. 15:00 do godz. 22:00, dyżur świąteczny trwa od godz. 8:00 do godz. 15:00, dyżur nocny świąteczny trwa od godz. 15:00 do godz. 22:00, od godz. 22:00 do godz. 8:00 następnego dnia dyżur pod telefonem. W okresie od 26 czerwca 2020 r. do 30 czerwca 2020 r.

Zaskarżona uchwała jest aktem prawa miejscowego, dla którego ustawową podstawą jest art. 94 ust. 1 i 2 ustawy Prawo farmaceutyczne.

Zgodnie z art. 94 ust. 1 Prawa farmaceutycznego, rozkład godzin pracy aptek ogólnodostępnych powinien być dostosowany do potrzeb ludności i zapewniać dostępność świadczeń również w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy. Rozkład godzin pracy aptek ogólnodostępnych na danym terenie określa, w drodze uchwały, rada powiatu, po zasięgnięciu opinii wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) gmin z terenu powiatu i samorządu aptekarskiego (ust. 2).

Przedmiotowa uchwała, co wynika z jej treści została podjęta po zasięgnięciu opinii samorządu aptekarskiego oraz samorządu terytorialnego.

Problematyka rozkładu godzin pracy aptek, jak trafnie zauważa Wojewoda, była już wielokrotnie przedmiotem kontroli sądów administracyjnych (por. np. wyroki w sprawach sygn. akt: II GSK 1338/10, II GSK 3374/17, II GSK 927/19, II SA/Bd 321/19, VIII Sa/WA 483/19, III SA/Kr 1245/18, III SA/Wr 185/06; II SA/Ke 388/08; III SA/Gd 254/10, IV SA/Wr 342/10 – orzeczenia.nsa.gov.pl – dalej jako CBOSA). W orzecznictwie sądów administracyjnych podnosi się, że upoważniając radę powiatu do ustalenia rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych, ustawodawca przypisał temu rozkładowi dwa podstawowe cele. Pierwszy z nich dotyczy zaspokajania zapotrzebowania ludności na leki w normalnych, codziennych warunkach, drugi natomiast odnosi się do konieczności zapewnienia dostępności świadczeń również w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy. W pierwszym wypadku kryterium rzeczywistych potrzeb ludności znajduje pełne uzasadnienie. Z kolei w drugim przypadku rozkład nie może pomijać sytuacji nadzwyczajnych, których częstotliwości występowania nie sposób przewidzieć. Ustalając rozkład pracy aptek, trzeba mieć bowiem na uwadze także przypadki szczególne, niezwiązane bezpośrednio z zaspokajaniem zwykłych codziennych potrzeb w zakresie zapotrzebowania na leki. W odniesieniu do nich brak jest możliwości zbadania zapotrzebowania na usługi farmaceutyczne, jako że nie można przewidzieć prawdopodobieństwa pojawienia się nagłej choroby czy zaistnienia innego zdarzenia zagrażającego zdrowiu lub życiu człowieka. Nie znajduje zatem do nich zastosowania kryterium istnienia lub nieistnienia "potrzeb ludności". Jest to bowiem kryterium obiektywnie, niemierzalne w tych sytuacjach (zob. np. wyroki w sprawach sygn. akt IV SA/Wr 46/19, II SA/Bd 321/19 CBOSA).

Należy mieć przy tym na uwadze, że sam ustawodawca w art. 94 ust. 1 Prawa farmaceutycznego nie klasyfikuje dostępu do świadczeń uzyskiwanych w aptekach jako sytuacji nadzwyczajnych, ale wprost nakłada obowiązek takiego określenia rozkładu godzin pracy aptek, aby zapewniał on dostępność tych świadczeń także w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy. Ponadto zapewnienie dostępu społeczności lokalnej do świadczeń farmaceutycznych mieści się w pojęciu promocji i ochrony zdrowia, która zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2019 r., poz. 511 ze zm.) jest obowiązkiem każdego powiatu.

W ocenie Sądu wszyscy mieszkańcy powiatu powinni mieć zapewnioną możliwość uzyskania świadczenia w postaci zakupu lekarstwa w aptece także w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy. Różnica pomiędzy ilością aptek pracujących w ciągu dnia i w ciągu nocy wynika z częstotliwości korzystania z nich przez kupujących lekarstwa. Faktem powszechnie znanym jest okoliczność, że choroba może pojawić się lub jej objawy mogą nasilić się już po zakończeniu pracy apteki w porze dziennej i oczekiwanie na zakup oraz podanie leku do otwarcia apteki następnego dnia (lub po upływie kolejnych dni, jeżeli choroba pojawia się przed dniem wolnym od pracy) może narazić bezpośrednio chorego na skutki związane z brakiem dostępności leku. Ustalając terminy i godziny pracy aptek w porze nocnej, w niedzielę, święta oraz inne dni wolne od pracy rada powiatu powinna mieć na uwadze takie czynniki jak: liczbę ludności potencjalnie korzystających z apteki w porze nocnej i w dni ustawowo wolne od pracy, podział miejscowości na określone jednostki osadnicze, liczbę i rozkład placówek aptecznych na danym obszarze oraz komunikacyjną dostępność tych placówek w porze nocnej i w dni ustawowo wolne od pracy. Należy również pamiętać, że rolą aptek jako placówek

ochrony zdrowia publicznego jest świadczenie pełnego zakresu usług farmaceutycznych wymienionych w art. 86 ustawy Prawo farmaceutyczne. Nie ogranicza się ona przecież do wydawania leków na receptę. Dyżury aptek, rozumiane jako świadczenie usług poza normalnym rozkładem godzin pracy również w porze nocnej, niedziele, święta i inne dni wolne od pracy należy traktować, jak trafnie zauważa Wojewoda, jako realizację ustawowego obowiązku zapewnienia dostępności usług farmaceutycznych w wyjątkowych, nadzwyczajnych warunkach.

Z uwagi na charakter i zakres pełnionych przez apteki usług można stwierdzić, że pełnią one pewnego rodzaju funkcję publiczną, z której wynikają określone obowiązki, w tym obowiązek dostępności świadczeń. Nie sposób bowiem pominąć szczególnego unormowania zawartego w art. 96 ust. 3 ww. ustawy według którego w przypadku nagłego zagrożenia życia farmaceuta posiadający prawo wykonywania zawodu, może wydać bez recepty produkt leczniczy zastrzeżony do wydawania na receptę w najmniejszym terapeutycznym opakowaniu, z wyłączeniem środków odurzających, substancji psychotropowych i prekursorów kategorii I (por. np. wyroki w sprawach sygn. akt III SA/Kr 168/18, IV SA/Wr 46/19 -CBOSA).

W załączniku do uchwały Nr XVI/92/19 Rady Powiatu we Włodawie z dnia 29 listopada 2019 r. Rada określiła - w formie tabeli - harmonogram dyżurów nocnych, świątecznych oraz w dni wolne od pracy pełnionych przez apteki ogólnodostępne na terenie miasta Włodawa w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 30 czerwca 2020 r. Natomiast pod tabelą zamieszczone zostało postanowienie doprecyzowujące godziny dyżurów nocnych, świątecznych oraz w dni wolne od pracy w następujący sposób: W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 25 czerwca 2020 r. Dyżur nocny trwa do godz. 19.00 do godz. 22.00. Dyżur nocny sobotni trwa od godz. 15.00 do godz. 22.00. Dyżur świąteczny trwa od godz. 8 00 do godz. 15.00. Dyżur nocny świąteczny trwa od godz. 15.00 do godz. 22. 00. Od godz. 22.00 do godz. 8 00 następnego dnia dyżur pod telefonem. W okresie od 26 czerwca 2020 r. do 30 czerwca 2020 r. Dyżur nocny trwa do godz. 19.00 do godz. 8.00 dnia następnego Dyżur nocny sobotni trwa od godz. 15.00 do godz. 8.00 dnia następnego. Dyżur świąteczny trwa od godz. 8 00 do godz. 15.00. Dyżur nocny świąteczny trwa od godz. 15.00 do godz. 8.00 dnia następnego.

Jak już wskazano, w świetle powyższych uwag, mieszkańcy powiatu powinni mieć zagwarantowaną możliwość uzyskania pełnego zakresu świadczeń pełnionych przez apteki poza normalnym rozkładem czasu pracy również w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy. Takiego dostępu do pełnego zakresu świadczeń, jak trafnie zauważa Wojewoda, nie zapewniają dyżury telefoniczne. Sąd podziela stanowisko organu nadzoru dotyczące braku możliwości zastępowania dyżurów całodobowych poprzez tzw. dyżury pod telefonem. W ocenie Sądu pełnienie wyłącznie dyżuru telefonicznego nie pozwala na realizację ustawowego obowiązku zapewnienia dostępności usług farmaceutycznych, np. poprzez zakup lekarstwa w wyjątkowych, nadzwyczajnych sytuacjach.

Delegacja ustawowa zapisana w art. 94 ust. 2 Prawa farmaceutycznego nakłada na radę każdego powiatu (oraz radę miasta na prawach powiatu) obowiązek podjęcia uchwały w przedmiocie ustalenia rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych na danym terenie. Stanowienie aktów prawa miejscowego stanowi przejaw władczego działania, ale w przypadku wydawania takich aktów na podstawie i w zakresie delegacji ustawowej - nie jest to działanie niezgodne z prawem.

Podkreślić należy, że pełnienie dyżurów nocnych i w dni wolne od pracy wchodzi w zakres ustawowych zadań aptek ogólnodostępnych, a do kierownika apteki należy takie zorganizowanie pracy, aby placówka ten obowiązek mogła realizować. Zadaniem apteki jako miejsca świadczenia usług farmaceutycznych jest kompleksowa obsługa pacjentów w celu bieżącego zaspokajania ich potrzeb w zakresie dostępu do produktów leczniczych i innych preparatów sprzedawanych w aptece. Dostęp ten powinien być nieprzerwany (a więc także i w porze nocnej i dni wolne od pracy), aby umożliwić pacjentom zakup produktów leczniczych, w szczególności tych, których zażycie jest konieczne w celu zapobieżenia zagrożenia zdrowia lub życia. Rolą aptek jako placówek ochrony zdrowia publicznego jest świadczenie pełnego zakresu usług farmaceutycznych wymienionych w szczególności w art. 86 ust. 1-4 Prawa farmaceutycznego.

Zwrócić przy tym uwagę należy, że jak wynika z obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie wykazu gmin i powiatów wchodzących w skład województw (M.P. z 2017 r., poz. 853) w skład powiatu włodawskiego wchodzi gminy: Włodawa (miasto), Hanna, Hańsk, Stary Bury, Urszulin, Włodawa, Wola Uhruska, Wiryki. Zgodnie z postanowieniami zaskarżonej uchwały na obszarze działania powiatu włodawskiego dyżury nocne, świąteczne oraz w dni wolne od pracy pełnią apteki ogólnodostępne położone na terenie miasta Włodawa (§ 2). Tym bardziej zatem nie można uznać, że pełnienie dyżurów telefonicznych w porze nocnej, w niedziele, święta i inne dni wolne od pracy zapewni mieszkańcom powiatu dostępność do tych świadczeń także w tych okresach. Stanowisko Wojewody, że unormowanie uchwały

wprowadzające pełnienie przez apteki dyżurów telefonicznych zostało podjęte z istotnym naruszeniem art. 94 ust. 1 ustawy Prawo farmaceutyczne jest prawidłowe. Sąd podziela stanowisko skargi, że ustanowienie możliwości pełnienia przez apteki dyżuru telefonicznego zamiast „normalnego” funkcjonowania aptek w porze nocnej w dni świąteczne i inne dni wolne od pracy nie zaspokoi nagłych i nieprzewidzianych potrzeb ludności w dziedzinie dostępu do leku, wbrew zapisom art. 94 ust. 1 Prawa farmaceutycznego. Biorąc pod uwagę powyższą regulację prawną, istotnym działaniem jest bowiem rozłożenie obowiązku dyżurów nocnych oraz pełnionych w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy przez apteki ogólnodostępne w taki sposób, aby stworzyć lokalnej społeczności możliwości skorzystania z niezbędnej pomocy - jak najszybciej - w sytuacji, gdy powszedni czas pracy aptek nie obowiązuje, a zaistnieje nadzwyczajna, trudna do przewidzenia potrzeba podania leku. Mając na uwadze treść zaskarżonej uchwały wraz z załącznikiem we wskazanej przez Wojewodę cel ustawy z całą pewnością nie został zrealizowany. Największe znaczenie dla osób zainteresowanych dostępnością do świadczeń aptecznych ma czas, w jakim uda się taką pomoc osiągnąć. Niewątpliwie dopuszczenie pełnienia nocnych dyżurów telefonicznych (od godziny 22.00 do godz. 8.00 następnego dnia) w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy przez apteki ogólnodostępne na terenie powiatu włodawskiego spowoduje znaczne ograniczenie, a niektórym podmiotom (np. osobom nieposiadającym przy sobie telefonu) wręcz uniemożliwi skorzystanie z niezbędnej pomocy - co stoi w sprzeczności z art. 94 ust. 1 ww. ustawy. Takie zorganizowanie usług aptekarskich wydłuża również czas oczekiwania na usługi świadczone przez apteki.

Dodać przy tym należy, że prowadzenie apteki stanowi regulowaną działalność gospodarczą, którą należy prowadzić również zgodnie z przepisami prawa miejscowego, w tym uchwałami podejmowanymi na podstawie art. 94 ust. 2 Prawa farmaceutycznego. Jednym z takich obowiązków może być obowiązek pełnienia dyżurów w porze nocnej lub w dni wolne od pracy. Z tego obowiązku nie mogą zwolnić szczególne warunki pracy konkretnej apteki, np. liczba zatrudnionych w niej osób lub kwestia osiąganego w takich porach pracy apteki wyniku ekonomicznego (zysku lub straty).

Wolność działalności gospodarczej, stanowiąca jedną z podstaw społecznej gospodarki rynkowej (art. 20 Konstytucji RP), nie ma charakteru absolutnego. W przypadkach i na warunkach określonych w art. 22 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP wolność działalności gospodarczej może być ograniczana. Może to nastąpić tylko w ustawie i tylko wówczas, gdy ograniczenia są konieczne w demokratycznym Państwie w celu zapewnienia jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, ochrony własności i praw innych osób.

Obowiązek dostępności usług aptek także poza standardowym rozkładem godzin pracy jest ograniczeniem, które w ocenie Sądu odpowiada wymogom wynikającym z art. 31 ust. 3 i art. 22 Konstytucji RP.

Zapewnienie dostępności świadczenia usług farmaceutycznych, w tym także w porze nocnej i w dni wolne od pracy mieści się w pojęciu ochrony zdrowia publicznego. Ograniczenie swobody działalności gospodarczej, polegające na ustaleniu harmonogramu godzin pracy apteki ogólnodostępnej, nie narusza istoty tej wolności. Ograniczenie to wynika wprost z ustawy Prawo farmaceutyczne, zaś jedynie jego techniczne sprecyzowanie powierzono właściwej radzie powiatu. Uchwała rady powiatu w tym przedmiocie ma charakter wykonawczy (por. wyroki w sprawach sygn. akt: II GSK 3374/17, III SA/Kr 1245/18, III SA/Łd 1/17, II SA/Bd 321/19, IV SA/Wr 46/19, CBOSA).

Zapewnienie dostępu do świadczeń farmaceutycznych w porze nocnej i w dni wolne od pracy stanowi również realizację ważnego interesu publicznego, jakim jest ochrona zdrowia i życia obywateli.

Skoro, jak wykazano, ustalenie dyżurów telefonicznych nie realizuje ustawowego celu (dostępności i ciągłości) świadczeń, to tym samym trafne są zarzuty skargi, iż zaskarżona uchwała, we wskazanej przez Wojewodę części istotnie narusza art. 94 ust. 1 Prawa farmaceutycznego.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2019 r. poz. 511 ze zm.) uchwała organu powiatu sprzeczna z prawem jest nieważna. O nieważności uchwały w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia jej doręczenia organowi nadzoru.

W myśl art. 81 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym, po upływie terminu, o którym mowa w art. 79 ust. 1, organ nadzoru nie może we własnym zakresie stwierdzić nieważności uchwały organu powiatu. W tym przypadku organ nadzoru może zaskarżyć uchwałę do sądu administracyjnego.

Zgodnie zaś z art. 147 § 1 p.p.s.a., sąd uwzględniając skargę na uchwałę lub akt, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 5 i 6, stwierdza nieważność tej uchwały lub aktu w całości lub w części albo stwierdza, że zostały wydane

z naruszeniem prawa, jeżeli przepis szczególny wyłącza stwierdzenie ich nieważności. Stwierdzenie nieważności uchwały na podstawie art. 147 § 1 p.p.s.a. oznacza wyeliminowanie kontrolowanego aktu z mocą *ex tunc* (od momentu podjęcia aktu). Z tej przyczyny bez znaczenia pozostaje oświadczenia zawarte w odpowiedzi na skargę dotyczące uznania tej skargi z uwagi na okres obowiązywania uchwały. Zgodnie z art. 86 ustawy o samorządzie powiatowym postępowanie sądowe, o którym mowa w artykułach poprzedzających, jest wolne od opłat sądowych.

Mając powyższe na względzie, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Lublinie stwierdził nieważność zaskarżonej uchwały we wskazanej części, na podstawie art. 147 § 1 p.p.s.a.

Na oryginale właściwe podpisy; za zgodność z oryginałem.